

Izhaja vsake prvo in tretjo
nedeljo meseca; velja:
Za celo leto . . . 2 gold. 50 kr.
Za pol leta . . . 1 " 30 "
Za četrt leta . . . — " 70 "
Posamesni iztisi prodajajo se po
10 kr. a. v.

PRIMOREC

političen in podučiven list.

Vredništvo je v hiši Kall Via
Crociara N.° 1, II. nadstropje, —
ekspedicija v hiši št. 6 Via Sta.
Lucia.

Naročnina naj se blagevoljno
pošilja pod naslovom: **Vek. Raič**
v Trstu.

Povzdignimo krepke glase domovini v slavo!

Beseda tržaškim Slavjanom.

Čas je tržaški Slavjani! da se prebudimo iz apatije, da začnemo skrbeti za prihodnost naše narodnosti v Trstu. Čas hiti naprej in dogodjaji zorijo. V važnem času živimo. Stara Evropa se je preživela in nova se ustvarja. Tisti steber, ki jo je držal po konci v starem redu, strohnul je, in polomil ga je vihar, z groznim ropotom je telebil na tla in nad njega staro evropsko poslopje. Odkar je Francozka omagala, je zgubljeno evropsko ravnotežje, in dosti homatij in bojov in prekucij bo treba, pred ko se zopet novo ravnotežje najde. Male države in narodi, ki so živeli pod zaščito tega ravnotežja in Francije, zgubili so zdaj to zaslombo in strahljivo se ozirajo krog po novejši ter s tesnim srcem pričakujejo, kaj pride! To in razne nove ideje stori da povsodi vre in kuha, da nikjer nič ni konsolidiranega, ampak vse v procesu spreminjave. Zdaj je železo vroče, zdaj ga je treba kovati. Toraj tudi vsi narodi ravno zdaj vse svoje moči napejajo, da porabijo to dobo zmešnjave kolikor mogoče v svojo korist, ker slutijo, da potem, ko se vse zopet uravna in pomiri, da potem ne bo tako lahko mogoče, prevreči obnega reda in prelomiti železnega sklepa, ki bo oklenil svet.

Zdaj si je lahko kaj pridobiti in vrediti se, pozneje pa to ne bo mogoče. Kdor zdaj nič ne dela, on nima prihodnosti. Srečni tisti narodi, ki so kakor n. pr. Čehi, v tem času sami v sebi vredjeni in ki so složni v principih, v svojem cilju, kajti oni so skale v sredi morskih valov, na ktere in oko-

li katerih se bodo morale kristalizirati drobtine drugih narodov in elementov, ki so razbegani in nezmožni vrediti se samostalno, in lastnim državam vdihniti življenje. Te razpršene drobtine se bodo morale zlititi z drugimi krepkimi in zdravimi jedri v eno telo, po zakonu, da kdor ni sam za se celota, se mora na celoto nasloniti; ali pa bodo morali poginiti in zgubiti se.

Taka bo tudi z nami Slovenci: ako se zdaj okrepimo in uterdimo, o vsem razjasnimo in zedinimo, dobili bomo samostajno življenje; če pa ne, nas bodo pa drugi raztrgali, razdelili in sebi assimilirali. In niti pritožiti se ne bomo smeli osodi, ker nam zdaj priložnost daje za vsakoršno agitacijo in delovanje, kolikor nam je drago.

Kar je v veliki meri res, tudi v mali ni laž. Denimo Trst in prepričali se bomo, da je res tako. Primerimo samo Nemce in nas. Nas je dosti več, nego njih, pa nas bi bilo še desetkrat več, da bi se ne bili potujčili. In vendar mi nimamo toliko samostojnega življenja in razvitka, ko oni. Oni imajo svoje šole, niže in srednje, svoj časnik, ki vsak dan izhaja in prav nikakor jim ni sile. Mi pa nimamo prav nič. In to za to, ker so oni bolj vredjeni med sabo, ker vsi vedo, kaj hočejo, namreč ohraniti svojo narodnost in samostojnost, da celo na to so že mislili, kako bi nas Slovane sebi asimilirali, kakor je tožil nek dopisnik, ki mu je žal bilo, da si Lahji toliko Slovencev prilastijo oni pa nič, ter da bi bilo bolje, ako bi se tržaški Slavjani ponemčevali. Ali to ni sramota za nas, da se upa kdo tako o nas govoriti, kakor o materjalju! Pa saj ne more biti drugače pri tej naši nemarnosti. Vse

L I S T E K.

Tržaška pisma.

Kaj Ti maraš, dragi prijatelj moj, ki si na Slovenskem, v svoji ljubi, dragi domovini. Meni pa taka sreča ni dana; daleč proč na tuji zemlji životarim svoje žalostne in vesele dni, ločen od domačije in domačinov. Pač si morda že radoveden, kje da sem? Povem ti, pa le s tem pogojem, da se niti ne smejaš, niti ne jeziš: — jaz živim v Trstu. Kaj ne da, to se Ti čudno zdi in morda se celo jeziš nad menoj, da se hočem s Tabo šaliti; pa brez šale, takó je, naj se Ti zdi čudno ali ne. Ti ki dostikrat zajdeš v Trst iz svoje prijetne vasi v okolici, pač nisi mislil, da ravno tolikokrat prekoračiš mejo svoje domovine. In res, kakó so tudi te meje sem ter tje čudno vredjene: Od Drave do streljaj blizo od jadranskega morja se razteza Slovenija, tú pa se ustavi in tisti kosčak, ki je po naključji obzidan s hišami, ta pičica ni več na slo-

venski zemlji; in to je Trst. Tako vsaj pravijo Italjani in Mariborski dopisnik „Narodov“. Jaz tedaj nisem na Slovenskem Ti pa si, in če bi Ti kedaj kako reč zavidal, zavidal bi Ti to. Pa tako strašno vendar ni, ker mi ni treba storiti več ko sto korakov, pa sem pri vas na Slovenskem, Ti pa si iz svojega holmea vsak dan lahko ogledaš tujo deželo, namreč Trst. — Pa ne dosti, da je g. dopisnik nas Tržaške Slovence iz Slovenije pahnil, zmedel nam je po vrhu še vse geografične pojmove, da niti ne vemo več, kje smo, ker ne vemo, kje da je Trst.

Da na Slovenskem ni, je gotovo, ker ga Slovenija ne sme anektirati; ker pa pravi, da bi ga Jugoslavija smela vzeti, je razvidno, da mora vendar na južnem Slavenskem nekje biti, ker bi drugače ne imela nobene pravice nanj.

Bog ti vedi tedaj, kje je? Morda je pa prav tam, kjer smo ga poprej zmirom mislili, pa smo tisti tisoči poštenih Kranjcev, kar nas je tukaj, kako posebno jugo-slavjansko pleme, ker res prav čiste gorenščine ne govorimo, pač pa v naši govorici močno Laha na posodo jemljemo. Ako bi bili pa tržaški Slavjani po večem Slovenci, tedaj pa ostala

pustimo pri starem in roke križem gledamo, kakó tujei trgajo in mesarijo na našem životu. Še taki, ki se štejejo med rodoljube, mirno pustijo, da se jim potujčijo otroci, in ostudno je videti včasih, da se celó starši in otroci ne razumejo med sabo, ker starši ne znajo dobro laški, otroci pa čisto nič slovenski. Ha, to ste mi Slavjani, da se Bog usmili! V resnici, če imamo sami tako malo spoštovanja do sebe in do svoje narodnosti, potem se ni čuditi, da naš tudi drugi zaničujejo in zmirjajo s „ščavi“, kajti kdor sam sebe ne spoštuje, ne sme zahtevati da to storijo drugi. Tržaški Slavjani! na vas je zdaj, ali hočete še dalje ostati „ščavi“ to je gnoj za italjanski hirajoči živelj, ali pa hočete ohraniti sebi in svojim otrokom narodnost in samostalno življenje in razvitje v Trstu. Izvolite, kar vam je drago; pa če drugo volite, morate tudi po tem delati in skrbeti in truditi se nekoliko, kajti vsak začetek je težak, in še jajca ne vleže kokoš brez trpljenja.

Spravite se skupaj in ustanovite naj prvo slovensko normalko, če že ne more biti bolje, vsaj privatno z dvema ali s tremi razredi, da bo le temeljni kamen položen, pozneje lahko dospemo do lastne realke. Madenči slovenski, stopite na noge in osnujte „južni Sokol“, in vi delavci, napravite si „delavsko društvo“, vi rodoljubi pa, skrbite, da se to vse dožene in pripomagajte vsakemu k svojemu, in naposled postavite kot krono vsemu delu „slovensko politično društvo“ na glavo.

Ako pa ne mislite nič storiti in vse pri starem pustiti, potem se pa ne dajte z rodoljubi zmirjati, in ne hodite v čitalnice, saj časnike imate tako po kavarnah, pleše se pa tudi v „Schillervereinu“, in po laških plesiščih, kolikor je le komu drago.

Mi svojo časnikarsko dolžnost storimo s tem, da vam na srce polagamo, kar se nam zdi potrebno, vi pa storite svojo, da to premislite, in ako se vam zdi v resnici tako, da tudi po tem — *delate*.

Politični svetozor

Volitve na Hrvaškem, ki se bodo v kratkem vršile, obračajo ná se pozornost vseh Jugoslavja-

Slovenja ni na Jugoslavenskem, kajti da bi tako bilo, bi prišli na naše besede nazaj, namreč da Trst spada v prvo k Sloveniji, in po njej k Jugoslaviji. Na „Primorčeve“ besede pa ne smemo nazaj priti, ker bi po tem takem g. dopisnik ravno tisto trdil, ko „Primorec“, kar pa spet ne more biti, ker bi v tem slučaju ne polemiziral z njim; tedaj ostane enkrat za vselej, da Trst ni na Slovenskem, pač pa na Jugoslavjanskem, kje? to pa še ni dognano. Glej, prijatelj, ki zmirom trdiš, da je meni boljše nego Tebi, evo zopet en dokaz, da ni res, kajti Ti, vsaj veš kje si jaz pa ne. — Neka težava je pri tej stvari pa res, ker smo mi Slovenci proklamirali načelo, da nima zemlja prebivalcev na razpolaganje, ampak prebivalci zemljo, in vsled tega tudi še nihče ne pozna mej Slovenije, o ktorej se sploh ne ve, ali je kakošna dežela, ali pa je skupina vseh Slovencev. Kakor je to načelo dobro, naredilo bi vendar, dosledno izpeljano, dokaj zmešnjav: da imajo Slovenci pravico združiti se v Slovenijo, kdo bi mogel potem ugovarjati Kočevarjem in nemškutarjem v Ljubljani, Celji, Mariboru i. t. d., da sebe in svoj kosček zemlje združijo z Nemčijo, Italijani pa Trst z Italijo? Rezvidno je tedaj, da

nov in cele Avstrije, ker bodo odločile, ali ostanejo Hrvatje še zanaprej magjarski hlapci, ali pa si pridobijo pošteno samostojnost. Narodna stranka ima mnogo upanja, da zmaga ali pa vsaj da dobi močno manjšino, da bo zamogla vse zborovanje nemogoče storiti, ako se ne udeleži sej. Narodnjaki bodo zahtevali dvoje: prvič, da se zveza Hrvaške z Ogrsko pregleda in Hrvatom na pravico prenaredi, drugič pa, da se granica združi s Hrvaško in pošlje svoje poslance v zagrebški sabor.

Hohenwart je prinesel pred „Reichsrath“ svoje težko pričakovane predloge. Predlagal je, naj dobijo deželni zbori večo pravico v postavodaji, in državni zbor naj ne pretresuje teh sklepov, ampak samo odobri ali zavrže. S tem predlogom ni nikomur pomagano, ker bi „Reichsrath“ na primer vse postavke kranjskega zbora zavrgel, drugih pa, ki so nam sovražni, odobril. S takimi pripomočki Hohenwart ne bo Avstrije rešil.

Nekteri mislijo, da je storil Hohenwart ta predlog le na videz, toliko, da se čas zgubi, in da bo še le pozneje, ko pojde „Reichsrath“ domú, začel svoje pravo delo. Med drugim pravijo, da bo spremenil volilni red, in razpustil državni zbor in vse deželne zборе, ter nove volitve razpisal. To bi bilo pač pametno.

Ko je postal Poljak Groholski minister, se je brez konca in kraja pisarilo o njem, in kaj bo vse naredil, pa nič ni videti. Še poljske resolucije menda ne bo dognal, da bi se popolnoma sprejela. Poljake bi moralo vendar že sram biti, da se plazijo že tako dolgo brezvspešno s svojo resolucijo po Dunaji okoli Reichsratha in ministrov, ki jim smuknejo kakor jegulje iz rok, kedar jih mislijo že trdno držati.

Deputacija štirsko-slovenskih poslancev se je podala na Dunaj k ministerstvu.

Bošna je vsa vznemirjena. Kristjani in Turki so se že nektere krati zgrabili.

Turški sultan in egiptovski vicekralj sta se začela zopet grdo gledati. Turek ne more videti, kakó se podkralj vedno bolj obrožuje, in nekaj slutiti, da bi znal mogočni podložnik svoje orožje proti svo-

bomo vendar enkrat morali izreči: „toliko in toliko je našega“ in tačas bomo tudi mi Tržačani izvedeli, ali smo na Slovenskem ali ne. Ker historičnih mej nimamo, si jih bomo se ve da morali še le ustvariti in sicer po poti kompromisov. Žalostno bi bilo, ako bi Trst po teh kompromisih zgubili, in ker ne vemo, kaj se zna še z Avstrijo zgoditi, se moramo odtrganju Trsta od nas toliko bolj braniti, ker bi ga znali v takem slučaju za vselej zgubiti, in ako mi zdaj rečemo, da ni naš, damo nasprotnikom prejudic v roke češ, da smo se ga sami odrekli, in nikdar bi ga ne smeli več nazaj tirjati, razun z orožjem v roki, brez moralčne pomoči pravne nazivka. In da bi to vsega tega ne bilo, in da bi Trst ne bil tako važen, bi imeli še zmirom mi prav, ker velja pri vsakem kompromisu pravilo, da mora človek več tirjati, kakor si upa doseči, da ne trpi prevelike škode pri pogodbi.

To je previdno in „objektivno“, ne pa odreči se česa kar brez besedovanja in poganjati se še za tuje privilegije; saj vendar pri vseh družih narodih to za pametno velja, da delajo le na svojo korist, in doženejo, kar morejo. Kar se pa avtonomije tiče, bi je mogla Trstu Slovenija ravno toliko

jemu gospodarju obrniti. Poklical ga je bojda v Carigrad pred sebe, da se opraviči in razloži, kaj namerava s tolikim orožjem?

Francozi se še zmirom pobijajo med sabo; žalostno za nje, da se nam že studí, o tem natančneje poročati.

Česa nam je treba.

(Dalje).

Ker so nam le skromne moči odmerjene za ustvaritev literature, bi človek mislil, da bomo vsaj tako pametni, da izpotrebujemo vsaj te kolikor in kar na bolje mogoče. Pa nič od tega: razkropljene so sile in ni nikogar, da bi jih zvezal. Naši pisatelji počivajo: da je eden izdal snopič pesmi ali kaj tacega, zdi se mu da je že dosti koristnega ustvaril, in vleže se na težko (?) prisluženi lavor in posebna reč mora biti, ki mu stisne zopet kedaj par vrstic iz peresa in ki ga probudi iz njegovega ležišča, raz kterelega mogočno molče opazuje nove pisatelje, kako zrastejo in zginejo, ko gobe. In res da so čudni naši pisatelji; zdaj prigrmi eden, zdaj drugi v javnost in hoče vse podreti, pa kar nakrat ga zmanjka in nikoder ga ni več. Se ve da so nekteri, ki svoje žive dni pišejo in ne opešajo, pa jih je le malo takih. In kaj je vzrok temu? To, da se jih prekmalo loti apatija, ker morajo nekteri res materialno zgubo in po vrhu še bridkosti in grenke besede požirati za svoj trud; nekterim pa, se nam zdi, je več na tem ležeče, da pokažejo, ka morejo pisati, ako hočejo, nego na pomnoženji literature; in to se, se ve da, lahko z eno knjižico, rekel bi, z enim stavkom lahko pokaže.

Dosti je pa takih, ki bi radi in spet neradi, pisali bi, pa se čutijo preveč osamljene; za te bi zadostevala majhna spodbuja, da bi začeli pisati, in sicer dušna zveza z družimi pisatelji. Da se vsem tem nevgodnostim, ki naš slovstveni napredek ovirajo, v okom pride, je treba literarnega društva. Naš slavni pisatelj Trstenjak je svoje dni nasvetoval tako

društvo, pa preden je še do tega prišlo, da bi nam bil kak načrt podal, kakó si on misli tako društvo, ga je nekdo zavrnil, češ, da bi to svobodo pisateljstva oviralo; kar je v tem res, da v vsakem društvu nek duh vlada, in kdor se s tem ne more slagati, da tudi v tem duhu pisati ne more in ne sme. Če pa premislimo naše razmere in koliko dobrega bi nam literarno društvo doneslo, spoznati moramo, da ta ugovor ne more biti merodajen. Kdor se z društvom ne more slagati, mu še zmirom svoboda ostane, da piše sam zá se kakor se mu zdi, literarno društvo mu gotovo ne bo zaprek delalo.

Ako se jih pa več znajde enacega duha prvega literarnemu društvu nesorodnega, napravijo si lahko drugo in tretjo tako društvo. Tako so imeli tudi Nemci svoje literarne društva, kakor „Göttinger Bund“, „Schlesische Schule“ i. t. d. Zdaj pa hočemo razložiti, kako si mi tako društvo za naše razmere naj bolj pripravno mislimo. — Udje bi imeli biti samó le pisatelji; le oni se za to najbolj interesirajo; vsi drugi, ki se privabijo k takim društvom kot materialni podporniki, se ali obesijo društvu na pete in ga bolj ovirajo nego podpirajo, ali pa, če so vneti za to, si prilastujejo čezmeren vpliv v vseh prašanjih, ki bi jih imeli samó pisatelji sami rešiti. Ne treba, da bi bili vsi društveniki v enem kraju, pač bi morali biti v sedežu društva trije udje, med njimi predsednik; ti trije bi morali opravljati tudi tajništvo in blagajništvo.

Vsak ud bi moral pošiljati svoje spise v roke društvenega vodstva; kdor bi na večkratne opomine dolgo časa nič ne pisal, ali kdor bi svoje spise drugam pošiljal, bi se zopet iz društva izključil. Kaj se ima zgoditi s priposlanimi spisi, ima določiti glavna skupščina, ki bi se sešla enkrat ali dvakrat v letu. Krajše spise bi smel tudi predsednik v soglasji z večino v sedežu društva bivajočih udov oddati slovenskim časnikom ali kamor si bodi, samó da bi moral o tem pozneje glavni skupščini poročiti. Veče spise bi društvo ali samo dalo natisniti, ali bi jih prodalo, ali darovalo.

Čisti dobiček bi se razdelil med vse društvenike enakomerno, lo pisateljem spisov, kateri so naj-

dati, kakor je ima sedaj, samo da bi ne pustila Slayjanov v mestu na zid pritiskati in v nič devati. —

Darvin je učil, ka je prav, da močnejši rod slabejega zatré. Morda ima mož prav. Nemci morajo priti do Trsta od Drave sem in pred vse Slovence podjarmiti; Italijani pa čez morje, brez da bi imeli kako zaslombo na suhem; in vendar oboji resno na Trst špekulirajo. Mi pa, ki ga imamo pred nosom, ki ga krog in krog obdajamo, mi bi si ne upali tirjati ga zá se, kò je vendar na naši zemlji. Potem naj nás pa res hudič vzame, kedar smo takó za nič!

Treba bi bilo enkrat vprašanje rešiti, kdo je v Trstu tujec: ali Slovenec, ali Italijan? Pa meni se močno dozdeva, da pride necega lepega dneva en sosed doli iz severa s „pikelhaybo“ naglavi, in on bo to vprašanje rešil takó, da sta oba tujca in samo Nемец domačin; on nas bo tudi učil, kakó se sodijo tržaške razmere „objektivno.“ Časnikarski stan je težaven, prijatelj moj, glej, tako se vedno cukamo in pričkamo med sabo, kakor berači pri svetih Lušarjih, in da ne kalimo sloge, smo zbežali sémkaj v listek, kjer se ne položi ravno vsaka

beseda na tehtnico. Prepirati se pa moramo, to je že v časnikarjev naravi ležeče, ki morajo že po svojem poslu v vsako reč svoj nos vtekniti. Taka nesloga pa ni ravno škodljiva, pač pa narobe, kajti kjer je dosti guljenja, je tudi dosti elektrike, kar je tukaj politično gibanje. Ako bi bila med nami pa sloga enaka edinosti nazorov v vseh rečeh, tedaj bi bilo pa slabo znamenje, da le eden misli, vsi drugi pa za njim molijo.

Veš, prijatelj, pri nas Slovencih je že tako: Kdor ni prvak ali vsaj podprvak, ali kdor nima upanja, kaj tacega postati, on ne sme nič politikovati, če noče, da ga precej ne razglasijo za intriganta ali Bog ve kaj. Za to se pa močno čudijo, če se predrzne še kdo izven Ljubljane in Maribora svoje lastno mnenje imeti in zastopati. Saj bi jih nihče ne motil v politiki, naj bi jo že delali kakor hoteli, da bi le kaj opravili, ker človek bogme še s čim drugim čas lahko potratí, nego s politikovanjem.

Ker je pa vspeh, plodnost pri politiki slučajno glavna stvar, se morajo naši razni prvaki že zadovoljiti s tem, da še tudi kdo drugi katero vmes zine.

veči dobiček donesli, bi se dodal nekolik poboljšek, kolikor bi glavni zbor odločil, kteremu bi moral blagajnik svoje račune poldagati. Vsak ud bi bil že po svojem interesu zavezan, da pospešuje kolikor mogoče razprodajo po društvu izdanih knjig.

Tajnik pa bi imel nalogo, da ohrani vedno duševno zvezo med udi, s tem, da bi stal z njimi v korespondenci, in da bi prihod kakega novega spisa naznanil v kakem slovenskem časniku.

Vsak bo na prvi pogled razvidel, da bi taka osnova imela svoje dobre strani. Podkurila bi pisateljje k pisanji, ohranila bi jih v medsobni zvezi in ohrabrila z zavestjo, da delajo v združeni sili, odvzela bi vsacemu skrb za izdavanje njegovih spisov, in dala mu zavest, da se bodo gotovo dobro obrnili in slednjič bi primorala vsacega uda, delati za čast in korist celega društva, ker bi bila društva čast tudi njegova čast, in društva korist tudi njegova korist; in to bo storil vsak s pridnim pisanjem in razširjenjem družtvenih knjig.

Eden pa ni kos vsega naj bolje zadeti, in tako se bo dalo tudi na tem načrtu marsikaj popraviti in preurediti, takó da bo svojemu namenu naj bolje vstregel. Zatoraj vabimo Slovence, naj se spustijo o tej važni stvari v pogovore, in naj res kaj takega ustanovijo, ne pa teh vrstic čitati in list mrzlo zopet odložiti, češ, „saj časnikarji samó za to pišejo, da list napolnijo.“

(Konec prihodnjič.)

D o p i s i.

Iz Gorice 27 aprila. — Velika živahnost pri današnjem občnem zboru Soče. Posebno gledé volitev predsednika in odbora je bila kaj zanimiva agitacija. Za predsednika izvoljen Dr. Žigon s 47 izmed 61 oddanih glasov, 13 jih je dobil Dr. Tonkli. Pri volitvi odbora je bilo oddanih 66 listkov.

Absolutno večino so dobili: gosp. Matija Doljak dež. poslanec in župan v Solkanu 64 glašov, Dolencec

Viktor, privatni uradnik in vrednik „Soče“ 64; Klavžr Ernest dež. uradnik 62, Nanut Jožef possetnik v Št. Andrežu 60, č. g. Marka Vales kaplan v Renčeh 58, Josip Dr. Jakopič advokat. koncip. v Gorici 55, Josip Faganel dež. poslanec in posestnik v Oseku 54, France Leban posestnik v Črničeh 54, č. g. Stubelj kaplan v St. Florjanu 48 glasov.

Po dokončani volitvi predsednika je zbor enoglasno in navdušeno potrdil predlog, da se izroči izkrenemu rodoljubu in nevstrašljivemu boritelju za narodne pravice, dosedanjemu predsedniku Dr. Lavriču pohvalnica in zaupnica v priznanje njegovih zaslug za naše društvo in za narod sploh. Volili ga nismo, ker je bolehen in počitka zelo potreben, da se okrepi za novo delovanje na narodnem polji. Od nasprotne stranke so dobili pri volitvi odbora k večem po 9 glasov. Pač sijajen dokaz, na katerej strani je zaupanje družtveno in ljudstveno.

Da ima biti tabor v Goriški okolici s programom, katerega je odbor nasvetoval, potrdil je zbor enoglasno in pripustil odboru, da poskrbi za prostor in da odloči dan in sploh, česar treba.

Iz Ljubljane 14. Aprila. — nik. — (Volitev staroste „Sokola.“ Slov. poštni tiskopisi. Čitalnica ljubljanska). Nedeljo 16. aprila bila je volitev staroste „Sokola“ i jednega odbornika. Nazočih bilo je 53 udov, delavnih i nedelavnih. Naprve so se premenila nekoliko pravila. Na dnevnem redu bila je potem volitev staroste. Eni so volili br. nadinženirja J. Potočnika, drugi pa br. Iv. Murnika. Bil je izvoljen, kot starosta br. J. Potočnik i za odbornika br. Dr. Fr. Munda. Ker se je pa br. J. Patočnik izgovarjal, da ne more prevzeti tega častnega posla zastran mnogih opravil, bil je potem enoglasno izvoljen, kot starosta br. Iv. Murnik, i podstarosta br. Dr. F. Samec. Volitev bila je tako burna i živahna, da nikdar še tako, kar časa obstoji društvo. Pokazala se je pri tej volitvi stranka, koja reprezentuje skoro same delavne t. j. telovadne ude, i to vsled ne demokratičnega vedenja nekterih članov, ki ne poznajo družtega načela, nego le „fein“ i „nobel“ ter mislijo, da imajo privilegium po strani gledati, slabeje oblečene brate. —

Dakle, kaj pa Ti praviš k temu, da nam hočejo Trst prodati? In zakaj to delajo? Ker se laških Tržačanov bojé. Smešno! menda bi se jih vendar mi morali pred bati, ki smo vsak dan med njimi, nego oni tam v Mariboru (!) Jaz pa mislim, da bo dobro za nas, kedar se bodo Mariborski Slovenci Nemce v tako malo bali, kakor mi Lahov.

Naj drugi rečejo, kar se jim zdi, „Primorec“ bo vedno vpil, dokler bo živ: „Trst mora slavjansk postati!“

In Ti, prijatelj, vem da si tudi take misli, toraj Bog Te živi in s Tabo vse tiste, ki imajo kaj poguma!

Da mi zdravstvuješ!

Pisma z Dunaja

VI.

Blaga gospodičina! Vaša pisma so od dne do dne ljubeznjivejša, posebno odkar ste opustili svojo resnbnost in mi začeli sem ter tja tudi naga-

jati. Reči moram, de Vam poslednje jako dobro pristuje. Saj to je žensko orožje. Tako ste me hoteli tudi nekoliko zdražiti s prašanjem, ali bi mi bilo po volji, ako bi mi zraven Vas še druga gospodičina odgovarjala. Ali bi mi bilo po volji?

Eno rož'čo mi je dala,
Pa nič ne diši;
Kako bo dišala,
Ko ljubezni nič nij

Tukaj imate odgovor, če ste zadovoljni ž njim. Sicer mi nij hotela v istini gospodičina odgovorjati, ampak namenjen je bil v njenem imenu pisariti gospodič, ki bi bil rad pokazal svoje pisateljske zmožnosti v dolgih in temnih perijodah, a spodletelo mu je nad urednikovo trdosrčnostjo. Urednik namreč noče sprejeti, dokler mu ne donese njene ga pooblastila. Ona mu ga pa gotovo noče dati, sicer bi bil „Primorec“ kedaj že te odgovore prinesel. In kakor je videti, mu je tudi ne da vkljub vsem prošnjam, vsemu šolmasterskemu žuganju. Kaj pa je treba pooblastila ravno iz njene roke? Gospodič je dovolj zmeten, naj ponaredi njeno pismo, saj tudi urednik ne pozna pisem vsega sveta; „Primor-

V kratkem do bomo slov. poštne tiskopise, recepise,*) nakaznice, i. t. d. Vendar nekaj! Slovenske novine to zaslugo pripisujejo našim državnim poslancem pred škotskimi durmi, a to nij tako; vsaj bi jih moralo sram biti, toliko let romati v Beč, i samo to „prifehtati!“ Gospod Lad. Černy, I. tajnik „Slavije“ se je potrudil za to, kajti on je osnoval interpelacijo, nabiral podpise v Ljubljani i po deželi, ter poslal gl. poštnemu vodstvu v Trst. Se več družih taci h stvari bi lahko tú omenil, kako se trudi ta gospod za národno reč i čestokrat pospešuje tudi materijelno. In v zahvalo za to ga pikajo i zasramujejo posebno nekteri „ljubljski“ narodnjaki (?) s psovkami a lá „böhmischer Dick Schädel“ i „böhmischer Musikant“ i. t. d.; ali nij to več nego — gnjusno!

Čitalnica tukajšnja končala je včera j svojo zimsko saisono se krasno „Besedo“. Posebno je poveljevala Besedo gospica Elena Pesjakova, hči naše pisateljice Luijze; sè svojim krasnim petjem i klasično postavo je kar očarala vse nazoče. V pohvalo jej je donelo gromovito, neprestano ploskanje i dobro-klici. Žalibože, slišali smo jo zadnjikrat, ker odpotuje na Česko, k svojej poroki. Tudi zbor „Undine“ je presegal vse, kar se tiče petja. Po besedi je bil ples. — Ne moremo i tudi ne smemo zamolčati nekorektno postopanje nekterih gospodov čitalničnih, proti nazočim *neudom* čitalnice. Namesto, da bi národno zavest pri mladini pospeševali, ter posebno dodajali našim dijakom lepo priliko se tudi nekoliko razveseljevati, jih vi podete sè silo od sebe, češ, da nij ud, ali da nijma za ples sposobne obleke i. t. d. Bil je ta večer tudi nek Slovenec iz Primorja nazoč pri Besedi, toda tudi njega je izgnal iz — paradiža — nek odbornik. Rekel mi je le ta Primorec drugi deni: „Ma, kaj tacega se nikdar ne zgodi po naših čitalnicah! Pri nas poslušalce še nalašč vabimo v čitalnico! Kaj tacega še nikdar nijsmo čuli, da bi se bilo godilo pri veselica h nam nasprotnih društev!

Gospodine Jamschek, Vi si pa drugo ogledajte natanjčeneje gospode — vatlarje — i videli boste,

*) Mi te malenkosti še nikomur nismo pripisovali.

da izmej njih, jih več nego polovica ni vpisanih v čitalnico, ki ga po dnevi „špilajo“ v pinji po zvezdi, zvečer pa, kedar je nihče vidi ne, v čitalnici na plesu *nemški* parli raje v — zurkah!

Prag naš očistimo tudi taci h smeti, potem pa vrlo zopet — nad renegate i birokrate! Še več enaci h napak bi lahko odkril, toda dosti za zdaj.

Od spodnje Ipave 2. maja. — (Viharni oblak se je razkadil ter „Soča“ zopet prosto diha; Brankovičev ne manjka med Slovenci nikjer. Tabor) V 2. listu „Soče“ ste čitali, kako je hotla neka prav mala svojba pod kolovodjem dr. T. „Sočo“ in njeni v novembru z veliko večino voljeni odbor v zadrege in zaupanje pri slov. občinstvu pripraviti. V seji 13. aprila je bil dornbržki župan Fr. K. dnevni red naravnost pretrgaje stavil predlog, da se ima novi odbor mahoma voliti, češ, da sedajni nikakor svoji nalogi ne zadostuje *) itd. A odbor, komu ni stalo za zasebne namene in lastno čast, je prostovoljno odstopil, akoravno si je bil svest da, ako bi se bil takoj nov odbor volil, bi ga velika večina nazočih družbenikov (42) gotovo volila. Da bi pa bolj sijajno zmagal ter svetu pokazal, za kom stoji národ, je naznanil odbor 27. p. m. sejo, pri kateri bode nov predsednik in odbor volil. Bali smo se res, da utegne seja viharna biti, ali v prav lepem miru se je začela in za stare odbornike nepričakovano slavno izpala. Nazočih udov je bilo 66. Ker ni hotel g. dr. Lavrič nikakor predsedniške ali druge odborske službe zarad bolehnosti sprejeti, smo volili dr. Žigona za predsednika z veliko večino — 49 glasov; 13 glasov je dobil kolovodja male svojbe (kterega pa ni bilo pri seji). A stari odborniki so imeli še več glasov, nego smo se nadjali. E. Kl. tajnik, kojega je hotel dr. T. s „conditio sine qua non“ iz odbora odpraviti, je dobil med 66 glasovi 64 (!); a ostali po 62, 60, 58, 55 in najzadnji, kot novi odbornik, čest. g. V. Stubelj, vrli kaplan in narodnjak **) je dobil 48 glasov. Take zmage bogme

*) Ta predlog je imel staviti nekig. župnik iz gor. okolice, pa ker se mu je malo časten dozdeval. Je raje, kot se take seje vdeležiti, pismeno svoj izstop iz „Soče“ naznanil, koje pa ni odbor še sprejel. — Ps.

**) Tako sta sedaj v odboru tudi 2 duhovnika, (popred je bil le eden) narodnjaka, čč. gg. M. V. in V. St. in tako so sedaj vsi elementi slov. razumništva v njem zastopani. — Pis.

čevi“ čitatelji pa bodo ponarejavcu in pisavcu hvaležni, ker bodo imeli poleg „srčnih provalov“ (?) tudi dovolj „sitnih muh“.

Tak je moj svet; ko bi le ne prišel prepozno, mogoče pa je, da se je že sam gospodič kaj tacega po dolzih studijah vmislil! —

Včera j sem bil v praterji. Gnali so me tja trije uzroki. Prvič, ker prvega maja gre vsaki Dunajčan rad v prosto naravo, torej se tudi jaz nesem mogel vstavljati starej navadi. Drugič, da bi se malo razvedril, kajti zadnje čase se me je otožnost polastila v nenavadnej meri. V prater sem šel tretjič, in to je pač glavni uzrok, da bi zamogel Vam saj površen obris podati; ravnam se tudi sedaj tedaj strogo po času, kakor v prejšnjih listih.

Prater je meseca maja v najlepšem cvetu, kakor vsa druga narava. Trava se je povsod že obrasla, drevje je iz popkov že perje pognalo, ki daja potrebno senco, aki bi morda solnčni žarki preveč pripekali. Zdaj nij merzlo ne vroče, ampak občinstvu najbolj prikladno vreme. Zatorej mrgolè posebno ob nedeljah tisoči in tisoči tja, tudi od najdaljnih mestnih krajev.

Posebno lep prizor nam kaže četr t ure dolga

ulica, praterstrasse imenovana, kedar sprejme skoro od vseh krajev prihrumečo množico v svoje naročje. Glava poleg glave, jezdic poleg jezdic, voz za vozom, kočija za kočijo se giblje mirno in počasu proti toliko zaželjenemu praterju.

Zaželjenemu? Kako pa še, saj tukej ima Dunajčan vsacega stanu, vsake starosti svoje veselje. Tu je dom dunajskega življenja; tu je ljudski humor v obilnej meri.

Na Dunaji biti, pa si ne ogledati praterja, to je toliko kakor biti prvič v Trstu, pa se ne ozreti po morji in parobrodih. Dunaj, zvonik sv. Štefana in prater, to je trojica, ki se ne da enega brez drugega misliti, posebno tujcu je težko, ki je veliko o Dunaji čital in pripovedovati čul.

Meseča majnika, ko je še dunajska noblessa skupej, ko se še nij podala na kmete, je tukej prava paša za oči. Pogledjmo si najprej gosposki prater. To je eno uro dolg dvovrstni drevored divjih kostanjev. Sredi drevoreda je glavna cesta za voze; na strani je desna cesta za jahače obojega spola, leva za sprehajavce. In vidite vsakovrstne kočije, jahače, in nošnje vseh narodnostij, še celo Turek si svojo rudečo kapo, ohlapnimi, pisanimi hlačami po-

vender nismo pričakovali, kajti sijajniše se vender misliti ne dà ter slov. občinstvo naj bo de s tim izidom potolaženo. Ko sem necega one svojbe po volitvi baral, zakaj da so nam hotli oni vodo motiti, mi je svojo blamažo umivâje, tako odgovoril: Mi smo hoteli stari odbor, saj smo vedeli, da bude zopet voljen, (!) — s tim žohanjem (!) le h veči delavnosti spodbuditi; na to sem mu jaz odgovoril, da, ako bi bil res ta namen Vaš glavni namen, bi Vam hotli zanj hvaležni biti, nad čemur pa jaz zlo dvomim, kajti, če ste res le to nameravali, ste morali svoj predlog v seji 13. p. m. v drugi obliki pred zbor postaviti, pa ne tako ščuvalno in za stari odbor tako razžaljivo itd. Izid one seje je razveselil vse zavedne Slovence na deželi, ter stari odbor je s tim tako novo zaupnico prejel. Treba je pa tudi vedeti, da odborniki ne stanujejo vsi v mestu, ampak le trije, ostali so iz okolice, pol ure, eno do dve uri oddaljeni, ter vender se žrtvujejo prihajâje redno h odborovim sejam, ki se vrše navadno 2. krat na mesec, in po potrebi tudi večkrat. Tretja točka dnevnega reda 27. p. m. je bil tabor, kje naj bi se on namreč napravil. Ker pa se ni moglo oni dan nič gotovega skleniti, se je to skrbi odbora izročilo. Trije so kraji, ki so se od strani družbenikov nasvetovali in sicer pod Kronbergom pri Solkanu, na Velikih rojah pri Mirnem in v Renčeh. Ker smo imeli na Goriškem že 4 tabre zarad Slovenije, in sicer na Sempasu za Vipavski kraj, v Sežani za Kras, v Biljani za Brda in pri Tminu za tminski kraj, bomo imeli sedaj kot 1. točko jugoslavsko zvezo, 2. da smo nasproti zvezi Primorja s samim Trstom, kar sledi „et ipso“ že iz prve točke 3. da naj bi slovenski vodje in posebno jugoslovanski z ozirom na ljubljanski program 1. dec. 1. 1. solidarno postopati blagovolili (kar je gotovo velike važnosti v oziru Jugoslavije); 4. da naj se v Trnovskem gozdu boljše gospodarstvo vpelje z posebnim ozirom na zatirane kmetijske pravice. Če kdo še kako drugo potrebno točko odboru nasvetuje, se bode tudi sprejela. Prosim Vas tedaj rodoljubi na Primorskem, pripravljate narod z podučevanjem na one točke, razjasnite mu posebno koristi jugo-

višuje mnogovrstnost. Ob straneh so tudi kavane, ktere vtrujenim sprehajavcem in sprehajavkinjam dobro pivo in mrzli sorbet ponujajo. Poleg tega oživlja mrtve ude še dobro vbrana vojaška godba.

Prve dni majnika mora biti vsaki Dunajčan v praterji. Cesar se vozi z dvema konjema, in samsi drži vajeta z visocega sedeža. Cesarica in najvojvodi se vozijo z angleškim vlakom. Naprej jašeta dva služabnika (jokey), po tem prioe odprta kočija s šestimi konji, in na vsacem paru je jezdec, in zadej sta zopet služabnika na konjih. Vsaki služabnik ima veliko čisto belo kodeljo. Za cesarico se vozi noblessa stare korenine s štirimi konji, ali pa tudi s tremi vštric. Veliko jih tudi jezdari, često se mej njimi ugledata tudi cesar in cesarica.

V drevoredu ze mahajajo naj lepši obrazi, oči in lasi vsake barve, lehka hoja drobnih nožic, zapeljive . . . — pa kaj Vam bom vse to našteval, nekoliko lepše se mi dozdeva, kakor v Vašem mestnem vrtu. A zaradi tega ne obsodite me, jaz bi bil na posled vender raji tam pri Vas, nego tukej v praterji. —

Pod gosposkim praterjem nekoliko na levo je „wurstelprater“ kakor ga imenujejo. Če tudi nij

slovanske zveze, kajti, ako nas tista ne reši, nas pogoltno ali laški moloh ali pa zloglasna krvna in železna politika trojelasatega Bismarka. — Tedaj bračo pozor ter bodimo vsaj v tem složni, kjer gre za narodovo korist.

Zdravo Vam hrabrim rodoljubnim bratom okoličanom! —

Drobtinice.

(„Pomladansko cvetje“) se že pridno tiska. Ne more biti dolgo, da bo gotovo. Kdor se misli nanj še naročiti, naj se blagovoli ko pred ko bolje oglasiti.

(Knjiga za pisma razne vrste in vošila) bo prišla v Trstu na svetlo namreč taka, kakor so nemški „briefstelleri“. Marsikom bo vstreženo z njo.

(Döllinger). Monakovski prošt Döllinger se je nauku papeževe nezmotljivosti ki ga je sklenil zadnji koncil, očitno zoprstaval. To je dalo nemškim novinam porod k blebetanji brez konca in kraja za nič in zopet nič, kakor je že njihova navada, delati iz komarjev slone. Primerjajo ga Husu in Luteru, akoravno ga njegovo junaštvo ne stane dosti, ker se mu v sedajnem času ni treba bati torture in ognja. Liberaluhi pa, ki bi se prav za prav ne imeli vtikati v katoliške zadeve, ki faktično niso ne katoliki in ne kristjani, oni tej izjavi zato tako važnost dajejo, ker bi radi videli, da bi se južni Nemci odtrgali od Rima in da bi potem postali bolj pripravi in prebavljivi za pruški želodec.

(Pöck) Kontreadmiral Pöck je imenovan za podadmirala namesto Tegetthoffa.

(Jetniki) v jetnišnicah v Ljubljani in Gradcu so se zadnje dni puntali, da so jih morali vojaki mirit.

(„Südschlawische Zeitung“) bo začela izhajati od zdaj naprej vsak dan; zopet kaj veselega za Jugoslavne, ki nam bo „Südslav. Zeitg.“ lahko vsem organ, ker ga vsi razumemo (žalibože da je res, da

tukej za vsacega, ker je marsikaj prepriprostega in preneolikanega, vender je vredno si ogledati. Tu se opazuje dunajski humor, prosto dunajsko življenje, kakoršno je v resnici.

Že od daleč nam grči in ropoče, piše in piska, tuli in žvižga nasproti. Godba nam dohaja na ušesa, da bi skoro oglušil. Sem ter tja sliši se tudi osamele trompeta, osamele gosli, kterim so do ene vse strune potrgane. Tu se sliši rjojenje in tulenje razpostavljenega vola na petih in šestih nogah, kteri ima neizmerno velikost in težo. Poleg tega še vesela družba, ki vrišče in kriči, da je vsa hripava. Tu vidite vse čudeže, ki so že kedaj godili na svetu in nikdar. Pred našimi očmi se bijejo bitve na suhem in mokrem, od znanih in neznanih, živih in neživih, bivših in nebivših vojskovodjev. Zveri ki so kedaj živele in nikdar, učene in neučene živali vsakakoršne velikosti kažejo se nam v panoramah ali v naravi za majhne krajcarje. Gospoda plača v prvih prostorih en groš, ljudstvo pa pol; povrh mu še je kadenje milostljivo dovoljeno. Zagrleni pajazzo mora sé svojim hripavim glasom pozornost vzbuditi; na se strani se zviva in šemari, da bi jih noter spravil. In res, neštevilni rokodelci, vojaki, mestne deklet,

je nemški-vseslovenski jezik, dokler si ne priskrbimo svojega). Čudno se nam le to zdi, kako morejo Hrvati, ki jih ni dosti več od nas, toliko velikih listov („Branik“, „Südsl. Ztg.“, „Narodne novine“, „Narodni list“) vzdržavati, mi pa še edini „Slovenski narod“ ne moramo spraviti do dnevnika. Gradjanstvo je tuje pri nas, gradjanstvo!

(Karlovec) je zopet pokazal, da je prvo hrvaško mesto v narodnem obziru. Novo izvoljeni mestni zastop je sestavljen iz samih rodoljubov. Tudi je mestni zastop izvolil dr. Mragoviča in vrednika Miškatičiča za častne meščane. Slava Karlovcu!

(Prusovski Moltke na Jugoslavenkem!) — Uradne hrvatske „Narodne novine“ pišejo: „Predstojnik glavnega štaba nemške vojske v nemško-francoski vojni, glasoviti general grof Moltke bode kopeljsko sasono v Hrvatski preživel, in to v krapinskih toplihah, kjer se za njega in njegovo spremstvo — govori se da bode več generalov ž njim prišlo — delajo velike priprave. Prihod je napovedan na prvega maja. Hrvatje bodo torej imeli priliko osobno spoznati prvega stratega evropskega. Kaj pa ko bi ta prihod starega stratega in več pruskih generalov v naše kraje imel, pod nedolžnim licem kopelji, tudi visoko-političen in strategičen namen. Znano, še preveč znano je in naši nemškutarski velikači nam sami pričajo, da hoče Nemčija roke stegniti po Sloveniji in morda še dalje. Teh „več generalov“ bode tu imelo priliko terê študiratii kakor ga je Moltke pred vojsko leta 1866 študiral na Českem. Pozor!

(Slovenski rodoljub g. Lavoslav Puher), zdravnik za zobe v Gradcu, je invalidu Schneeweissu, kteremu je v vojski leta 1866 krogla gorénjo in dolénjo čelust skoraj celo potrla, sovsema umetno soboje napravil. Kakor „Grazer Zeitung“ pravi, je Slovenec Puher to nalogo izvrstno rešil. Invalid Schneeweiss s celo umetnimi zobmi in čelusti ne le samo govori in jè, temuč še poje, kar dokazuje, da je g. Puherjevo delo res občudljivo: izvedenci trdijo, ka je tako mojstersko, da se ne da doseči.

Slov. Nar.

Cenik različne robe v Trstu.

Franko kolodvor Trst.

Zaganice kranjske:

od 10 do 14, 1200“	po f. 68 do f. —
» 8 » 9 850	» » 38 » » —
skurete 1200	» » 36 » » —
remlji 2/3, nemški	» » 34 » » —

Zaganice štajerske:

od 10 do 14, 1200	po f. 72 do f. —
» » » 9, 850	» » 42 » » —
skurete 1200	» » 42 » » —
remlji francoski 2/3,	» » 40 » » —

Žaganice koroške:

od 10 do 14 1200	po f. 82 do f. —
» 8 » 8 850	» » 48 » » —
shurete 1200	» » 55 » » —
remlji 2/3, benč.“	» » 52 » » —

Moka I Kaiser	po 11 f. — kr. cent.
II fein	» 10 » 50 » »
III pol	» 9 » 50 » »
Mundm.	» 8 » 25 » »
»	» 5 » 50 » »
Otrobi	» 2 » 70 » »
Fežol rudeki	» 7 » — » »
» zeleni	» 6 » 30 » »
» rumeni	» 6 » 40 » »
» kanarin	» 7 » 50 » »
» kokes	» 7 » 50 » »
Slive	» 7 » 50 » »
Maslo	» 55 » — » »
Slanina (špeh)	» 34 » — » »
Seno konjsko	» 2 » 80 » »
» kravje	» 2 » 90 » »
Slama boljša	» 2 » 60 » »
» slabeja	» 2 » 30 » »
Krompir	» 3 » 50 » »

otroci ne morejo se ogniti toliko obetajočemu povabilu. In kaj še, danes je, tako stoji pisano, danes je zadnja predstava, nikdar več ne bo imelo občinstvo take prilike. Vsako minuto se začinja in konča ena predstava, na strašno veselje malih in velicnih otrok.

Tu zve človek svojo težo, in koliko sam zamore vzdigniti. V tarčo streljajo mali in veliki, le veliko krajcarjev je treba. Otroci imajo posebno veselje do koruseljnov. Na lesenem konji lahko jaše, v čolnu se vozi, in nij nevarnosti, da bi ga konj raz-se vrgel, ali da bi valovi čolnič vtopili. Kako srečen je! —

Kaj pa je „wurstel“? To je lesena punička, giblje se na vse strani, kakor marjonetti. Skače, pleše in trobi, kuje in veriži, ves svet tepe; posebno veselje ima kedar žida v roke dobi. In ko ga je dobro natepla, prosi vendar ponižno za krajcarček, in ne sramuje se ga vzeti tudi od najmanjšega otroka.

Za odraščene otroke je pa vendar največje veselje stotero gostiven, ki studeno pivo „izpod čepa“ natakajo. Med vrstami gostov teka pa mož zagrzelega obraza, bliskajočih se očij, še širokim dobro nabrusenim nožem in s torbo na hrbtu.

To je Furlan. Kako teka od enega gosta do drugega, in svoje blago — sir in salami — več z

mimiko hvali, nego z besedami, saj nemščine tako nič ne zna. V najnovejšem času so se tega posla tudi domačini poprijeli, in da bi se občinstvu kakor Furlani prikupili, se učijo nekoliko laških besedij; a kaj jim pomaga? koj se jih spozna, manjka jim tiste živahnosti, ktera je južnim prebivalcem vrojena. Da se človeku tudi pri pivu ne toži, skrbè Slovaki se svojimi piščalkami, harfenistinje z lepimi arijami, in čarovniki in čaravnice s čudeži, ktere še nikdar nij živa duša videla. —

Gosposki prater je živ samo meseca maja, po letu samo životari; wurstelprater je pa vedno obljuden, še le jesenski vetrovi ga raznesejo. Ljudje se stekajo v prater do mraka, po tem pa že odhajajo proti domu, eni naravnost, drugi po ovinkih. Še le o polnoči se zgube muzikalični in nemuzikalični glasovi, vgasé se svetila; le mesec in zvezde sijajo še na osameli prater, krije k večemu še kacega, ki ne ve kam bi svojo glavo položil, ali pa tacega, ki bi po noči rad obogatel.

Toliko o praterji; popis je površen, a prater se ne da popisati, ogledati si ga je treba. Zatorej dobrovoljen svet: pridite še Vi sem; meni ne bo treba pisati, Vam pa ne čitati tacih čenčarij! Dvojen dobiček ob enem.

K. K.

PEŠTANŠKO NÁRODNO ZAVAROVALNO DRUŠTVO („Società Nazionale d'Assicurazioni di Pest“)

zavaruje po zelo nizkih premijah, in sicer:

- a) zoper škodo ognja, bodisi za nepemakljive ali premakljive predmete;
- b) zoper škodo, ki nastane pri prevažanju na suhem in na morju;
- c) zoper točo.

V kratkem se bode delovanje našega društva razprostiralo tudi na oddelek

- d) na vse baže zavarovanja za življenje in smrt.

Dober uspeh, s katerim dela društvo po celi Avstriji in tudi v sosednjih državah, spodbuja nas, da ga posebno mnogobrojnemu krepkemu slovenskemu občinstvu iskreno priporočamo.

Istina, namenjena za odškodovanje zavarovancev, iznaža

150,000 Goldinarjev

v gotovem denarju, in je naša skrb in navada, vsako škodo brzo plačati.

V TRSTU, 5. Maja 1871.

NAJVIŠJE OPRAVILSTVO

Peštanskega narodnega zavarovalnega društva: (Via Corso N. 25).

VILLA STEIN

CESAR FRANC-JOŽEFOVA KOPELJ

na Laškem v Štajerskeji (Truffer).

Za letošnjo sezono razdajam novo okinčane, popolnoma vredjene in preskrbljene posamezne sobe in cela stanovanja za družine s kuhinjami.

Costantinu Trapp-u,
inšpektorju na Laškem.
Naroči se pri

V bukvarnici A. REICHARD & COMP.

Via Ponte Rosso Nr. 3

je ravnokar prišlo na svetlo v

SLOVENSKEM JEZIKU:

Evangelije po sv. Janezu

in

Dejanja Sv. Aposteljnov.

Knjige so v platnu vezane

Cena: po 6 soldov.

NOVI ZAKON.

I. Del:

Cveteri Evangelij in dejanja sv. Aposteljnov.

Knjiga obsega 324 strani, in je v platnu vezana.

Cena: 20 soldov.

Dobili smo ravnokar povelje iz Dunaja, dovoliti 20 % dobička tajistim, ki naročijo za se ali za druge skupaj vsaj za 4 goldinarjev naših knjig, bodisi v slovenskem, hrvaškem, nemškem ali italjanskem jeziku.

Z ozirom na inserat „Primorčev“ v št. 8. *Wilhelma Ganz*a na Dunaji, vabim vse čestite bralce in bralke na obilna naročila **monogramov, pečatov, visitnih listov** i. t. d. z opombo, da se te stvari v **vseh jezikih** in za naj bolj kup napravijo.

Ob enem naznanjam, da v najkrajšem času **prestave** vseh vrst v **slovenskem, italjanskem, in nemškem** jeziku, — kakor tudi sestavke v časnike, reklame, naznanila, prošnje, kupčijske in družinske pisma i. t. d. pri skrbim in prav dober kup obračunim.

V Trstu, Via Sta. Lucia št. 6.

G. H. Martelanec,

komisijonar in uradnik zavarovalnice „Victoria“.